

Otevřený dopis občanské společnosti panu ministrovi pro evropské záležitosti, Mikuláši Bekovi, k navrhovanému obecnému přístupu Rady k regulaci politické reklamy, v němž vyzývá k přijetí nařízení, které přispěje k demokracii a základním právům.

Vážený pane ministře,

my, 34 níže podepsaných představitelů občanské společnosti, se na Vás obracíme, abychom vyjádřili hluboké znepokojení ohledně návrhu kompromisního textu Rady Evropské unie pod taktovkou českého předsednictví na Nařízení Evropského parlamentu a Rady o transparentnosti a cílení politické reklamy (COM(2021)0731) a popsali riziko, které představuje pro správné fungování demokracie a dodržování základních práv v Evropě.

Konkrétní nebezpečí vidíme v následujících návrzích:

- a) Riziková kategorizace pouhých vyjádření politických myšlenek a občanské angažovanosti jako politickou reklamu;
- b) Sankční mechanismus pro zadavatele politické reklamy, který je postavený na nejasném základu;
- c) Oddálení zásadního právního nástroje pro zajištění integrity volebních procesů v Evropské unii a jeho podmiňování dalším vyhodnocováním a přezkumem, včetně omezení používání osobních údajů a transparentnosti politických reklam.

Aby bylo zajištěno, že nařízení bude chránit fungování demokracie a základní práva, musí obecný přístup obsahovat:

Rozumné vymezení rozsahu politické reklamy: návrh Evropské komise definuje politickou reklamu, jako umístění, propagaci, zveřejnění nebo šíření sdělení, které obsahuje konkrétní politická sdělení bez ohledu na to, zda vydavatel nebo osoba odpovědná za distribuci sdělení je šíří na základě poskytování služby zadavateli či nikoli. Navržené kompromisní znění Rady tento přístup posiluje a objasňuje v recitálu 49, kde zdůrazňuje, že politická reklama může, ale nemusí být poskytována jako služba. Toto je silně problematické ze dvou důvodů.

Zprvė špatně kategorizuje politické projevy jednotlivců nebo organizací občanské společnosti týkající se voleb a politických procesů, jako kdyby byly službou - tedy reklamou. To by představovalo nepřijatelný precedens. Zadruhé z toho vyplývá, že formy občanské participace, které nezahrnují využívání reklamních služeb, jsou regulovány stejným způsobem, jako by poskytování tohoto typu služeb zahrnovaly. To by jednotlivcům a občanské společnosti ukládalo přísné povinnosti, zhoršovalo jejich schopnost vyjadřovat názory na politické záležitosti, bránilo by demokratickému diskurzu a zapojení veřejnosti. Kromě toho by poskytovatelé služeb pravděpodobně nebyli schopni uplatňovat nařízení na sdělení, která nejsou sponzorována ani propagována.

V tomto nařízení musíme uznat, jak zásadní význam má zapojení veřejnosti pro správně fungující demokracii a ostře je odlišit od politické reklamy. To znamená jasně stanovit, že součástí politické reklamy musí být vždy služba.

Omezení sankcí na poskytovatele služeb politické reklamy: Účinné, přiměřené, odrazující a harmonizované sankce jsou jedním ze základních kamenů tohoto nařízení a budou mít zásadní význam pro jeho úspěch. Nicméně, režim sankcí musí zajišťovat rovnováhu mezi záměrem odradit zlovolné aktéry od skrytého a nepatřičného ovlivňování politických procesů v EU a potřebou zavést co nejpřísnější záruky pro ochranu svobody projevu a informací a předcházet opatřením, která by mohla mít negativní dopad na zmíněné svobody.

Podle navrženého kompromisu by zadavatelé reklam podléhali sankcím. Text však jasně neuvádí, které činy nebo opomenutí zadavatelů by měly být sankcionovány, přičemž odpovědnost za stanovení pravidel sankcí je ponechána na členských státech. To povede k tomu, že jednotlivci a organizace občanské společnosti se zdrží používání reklamních služeb, omezí prostředky, kterými mohou oslovit veřejnost, a to přispěje k již probíhajícímu uzavírání prostoru pro občanskou společnost v Evropě. V členských státech, kde je ohroženo fungování demokracie, jsou rizika, která by toto nařízení vytvořilo pro občanský prostor, ještě vyšší, zejména ve spojení s prvky zdůrazněnými výše. Naopak stanovení minimálních namísto maximálních harmonizovaných sankcí pouze pro poskytovatele služeb by vedlo k účinným, přiměřeným a skutečně odrazujícím sankcím a zároveň by chránilo svobodu projevu a občanský prostor před nezamýšlenými negativními důsledky.

Zahrnout ambiciózní opatření, která je třeba provést co nejdříve. Navrhovaný odklad přijetí klíčových opatření k zajištění integrity volebních procesů v EU až do roku 2026 a skutečnost, že jejich přijetí je podmíněno přezkumem a dalším vyhodnocováním, je v rozporu se zjištěními a závěry jak ze strany evropské občanské společnosti, tak ze strany evropských orgánů.

Evropské [organizace občanské společnosti](#) a evropské instituce, jako je [Evropský inspektor ochrany údajů](#), osvětlily, proč mají [omezení zpracování osobních údajů](#) (článek 12) v souvislosti s poskytováním služeb politické reklamy, včetně omezení zpracování sledovaných a odvozených osobních údajů, zásadní význam pro zajištění integrity voleb v Evropě. Opatření je nezbytné, aby se zabránilo cílené manipulaci s voliči, aby se vyrovnaly politické podmínky pro účastníky voleb a obnovila důvěra v demokratické procesy.

Evropské regulační orgány, jako je [ERGA](#), a [evropské organizace občanské společnosti](#) vyjádřily obavy, že pokud nebude povinnost zabezpečit archivy reklam pro všechny politické reklamy online, nebude možné, aby novináři a další kontrolní orgány úspěšně monitorovali politické kampaně v online prostředí, což umožní neprůhledné financování a zavádějící online kampaně.

Upřímně doufáme, že ze své funkce podniknete odpovídající kroky, abyste zajistil, že obavy uvedené v tomto dopise jsou náležitě adresovány.

Jsme Vám i nadále k dispozici pro výměnu názorů, abychom mohli detailněji prodiskutovat, jak může Rada zajistit, aby její obecný přístup k nařízení o transparentnosti a cílení politické reklamy posílil základní práva, demokracii a právní stát, tedy základní principy, na nichž je založena Evropská unie.

S úctou,

*European Partnership for Democracy
(EPD)*

Access Now

ACT Alliance EU

ARTICLE 19

*Asociația pentru Tehnologie și Internet
(ApTI)*

Avaaz

Bits of Freedom

Bulgarian Helsinki Committee

CEU Democracy Institute

*Centre for Democracy and Technology,
Europe Office*

Civil Society Europe

Civil Liberties Union for Europe (Liberties)

Coalizione Italiana Libertà e Diritti (CILD)

*DEMAS – Association for Democracy
Assistance and Human Rights*

Digitalcourage

Državljan D

Electronic Frontier Finland

Epicenter.works

European Center for Not-for-Profit Law

European Civic Forum (ECF)

European Digital Rights (EDRI)

European Youth Forum (YFJ)

*Förderverein Informationstechnik und
Gesellschaft Fitug e.V.*

Gong

Homo Digitalis

Hungarian Civil Liberties Union

Hungarian Helsinki Committee

info.nodes

IT-Pol Denmark

Panoptykon Foundation

Peace Institute, Ljubljana

Stiftung Neue Verantwortung (SNV)

Transparency International EU

Vrijschrift.org